

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

Миرونенко О.І.

*кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
Полтавська державна аграрна академія*

ВТРАТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

В сучасних умовах господарювання часто виникають проблеми з ситуацією, коли вузьким місцем становиться не тільки виробництво, а й зберігання, переробка продукції та її збут споживачам.

Виробництво сільськогосподарської продукції пов'язано зі значними трудовими, фінансовими та матеріальними витратами. Отже, постійний контроль за кількістю, якістю, умовами зберігання, нормативним використанням матеріалів і сировини є першочерговою задачею підприємства.

Виробництво продукції рослинництва є провідним у діяльності сільськогосподарських підприємств. Рослинництво забезпечує населення продуктами харчування, тваринництво – кормами, харчову, переробну і легку промисловість – сировиною, зовнішню торгівлю – експортними товарами. Воно охоплює цілий ряд галузей: зернове господарство, цукрово-бурякове виробництво, вирощування олійних культур, картоплі, городини, кормових та інших культур. Поєднуючись між собою, ці культури формують структуру посівної площі. Динамічний розвиток сільськогосподарського виробництва залежать від взаємодії трьох сфер:

- 1) галузі, що виробляють засоби виробництва для сільського господарства (машинобудівна, хімічна та інші);
- 2) власне сільськогосподарське виробництво;
- 3) інфраструктура (транспорт, зв'язок, заготівля, зберігання, реалізація) і переробка (харчова та легка промисловість, виробничо-збутова сфера АПК).

Втрати сільськогосподарської продукції можна класифікувати на дві групи. До першої групи відноситься продукція, збереження якої залежить від розвитку першої сфери: запобігання втрат від хвороб, бур'янів, шкідників, перевищення оптимальних термінів і якості збирання врожаю та інше. Це є втрати від недовиробництва. В другу групу входить сільськогосподарська продукція, втрачена при зберіганні, транспортуванні, переробці, реалізації. Це є прямі втрати.

Отже потрібно звернути увагу на причини втрат, які мають місце безпосередньо в сільськогосподарському виробництві та пов'язаних з ним галузях.

Уникнути втрат, які відносяться до першої групи можна лише при повному матеріально-технічному забезпеченні та високій організації технологічного процесу виробництва з наявності ефективного внутрішньогосподарського контролю. За даними профільного міністерства кожні чотири з п'яти наших комбайнів і тракторів вимагають термінової заміни – вони давно вичерпали свій ресурс. Постає питання, а на чому и збираємо врожай:

- застаріла техніка вітчизняного виробництва (1960-1980 рр. випуску) – 78%;
- нова та бувша у використанні техніка імпортного виробництва – 20%;
- нова техніка вітчизняного виробництва – 2%.

А в результаті маємо втрати під час збирання врожаю і збитки для сільського населення. За підрахунками відомства із-за використання застарілої техніки Україна щорічно втрачає зерна на 8-9 млрд. грн. Плани на випуск сучасної техніки для села є, але як вони будуть реалізовані потрібно чекати [2, с. 4].

Серед діючих суб'єктів господарювання в Полтавській області 70,2% становлять фермерські господарства, які практично не мають ні складських приміщень, ні комплексу машин для доведення продукції до товарного виду. Очистка, сушка, зберігання проводиться десь на стороні, а це все приводить до втрат другої групи.

При наявності у фермерському господарстві галузі тваринництва зберігання і підготовка кормів для годівлі є неефективною. Нераціональне використання кормів негативно впливає на продуктивність тварин і собівартість продукції [1, с. 152].

Товарна продукція рослинництва продається за різними каналами. При цьому маємо втрати від раніше облікованої продукції. Сільськогосподарські підприємства до цього часу самостійно не визначають і не обліковують якість продукції на стадії первинного оприходування і продажу. Якість визначає покупець – хлібоприймальні, переробні підприємства, зернові трейдери. Вони визначають якість: клас чи сорт, що відповідно впливає на ціну.

Актуальність боротьби з втратами виробленої продукції та виробничих запасів очевидна. Причини, що породжують втрати різноманітні. Їх ліквідація пов'язана з розвитком ряду галузей і технологічних процесів, що мають контакт із сільським господарством. Отже, ця проблема не тільки суб'єкта господарювання, а і держави.

Список використаних джерел:

1. Бобылев С. Н. Эффективность использования природно-сырьевых ресурсов агропромышленного комплекса. Монография / С. Н. Бобылев. – М.: Изд-во МГУ. – 1987. – 232 с.
2. Ропшина Е. Тракторный заход / Е. Ропшина // Аргументы и факты в Украине. – 2013. – № 32. – С. 4.